

MANOUCHE ÉS ROMA VÁNDORLÓK PASZTORÁCIÓJA A FLAMAND RÉGIÓBAN

Omer Hommez

Helyzetkép

4 csoport: Utazók: kb. 20000

Manus-ok: 2-3000

Belga Romák: kb 1000

Kelet-Európai Romák: nehéz meghatározni, de kb. 5-10000 –re tehető a számuk

Belgiumban

Lakáshelyzet: Utazók: letelepülten, házakban lakik 70-80%-uk

Manus-ok: a százalékos arány megegyezik, de lakókocsokban laknak

Belga Romák: tavasszal és nyáron vándorolnak, télen letelepednek

Keleti Romák: többségük házában lakik

Szociális helyzet: Nem járnak iskolába - funkcionális analfabétizmus - független foglalkozások - gyakran a „szürke zónához” tartoznak / az illegális és legális státusz között / a flamand régióban „kisebbségként” elismerve ám ez minden. Néhány letelepedési helyük, táboruk hivatalosan kijelölt e régióban, néhány pedig megtűrt. Nincsenek rájuk vonatkozó törvények. Az engedélyek kiadása, vagy visszautasítása a helyi hatóságoktól függ: tehát önkényes.

E szociális helyzet az említett csoportok nagy részére jellemző, természetesen nem azonos mértékben mindenki számára.

A Kelet Európából / Románia, Szerbia, Koszovó, Macedónia, Csehország, Szlovákia és Bulgária /érkezett Romák helyzete speciális: helyzetük bizonytalansága: egyesek menekült státuszt kaptak, többségük ügye intézés alatt van, vagy illegálisok.

Pasztoráció

Megbízott püspök: Mgr. Roger Vangheluwe / általános helynök: Herman Vandecasteele /

Lelkészek: Bob Monsecour / Leuven /, Remi Beirinckx / Genk /, Omer Hommez / nemzeti megbízott, Bruges /.

Egy plébániai kisegítő, aki teljes munkaidejében e pasztorációban dolgozik: Bernadett Mistiaen / Bruges /.

Minden lelkész a számára kijelölt területen dolgozik, saját módszere és elképzelései szerint. Évente 8-10 alkalommal: találkozót szervezünk, melynek résztvevői a lelkészek, a pasztoráció asszisztensei, Elisa és Léon, a vásárok lelkészei és elkötelezett laikusok:

- éves téma kiválasztása,
- négy nemzeti zarándoklat megszervezése
- tapasztalatcserék
- kétszer évente találkozó a vallon régió csapatával és a megbízott püspökkel

A pasztoráció vallási és szentségi teendői mellett szociális feladatokat is ellát. Bruges-ben / heti két napban / szociális titkárság működik, amely különös figyelmet fordít a strukturális változásokra. Részt vesz a tartományi, nemzeti civil szerveződések összejövetelein.

Pasztorális értesítő kiadása: „Ons boekske” / a mi kis könyvünk / az Utazók számára.

Ami a szentségeket illeti, a lelkészek, mint „Utazók papjai” egyházjogilag elismertek a zarándoklatokon, de személyükben is, a keresztelők, temetések, bérmlások és betegek szentségének kiszolgáltatása tekintetében.

Találkozók: az Utazók és Romák közül sokak „referencia címe” / nomádok hivatalos lakcíme / Omer, Bob, Elisa és Léon címe. Ezen referencia címek révén bizalmas kapcsolatok felvételére, ápolására nyílik lehetőség.

Utazók és néhány Manus havonta gyűlnek össze: ünneplés, liturgia, biblia est, kulturális rendezvény, továbbképzés témákban: télen Bruges-ben és Genk-ben; tavasztól pedig a nemzeti zarándoklatok alkalmával.

Mindezen tevékenységünkben központi jelentősége van a „befogadásnak, elfogadásnak”. Természetesen beszélnünk kell még a lakásokon történő látogatásokról, a beteglátogatásokról, az informális találkozókról.

A zarándoklatok általában a következők szerint épülnek fel:

- „együtt lenni” néhány napig;
- kulturális tevékenységek, kikapcsolódások;
- imádságok, szentmisék, keresztutak;
- első áldozások és ünnepélyes áldozások. A megbízott püspök minden évben eljön bérmlni.
- Évente egy alkalommal, mindig más helyszínen egy külföldi zarándoklat: az utóbbi években: Lisieux, Pontmain, Kevelaer, Lourdes, Sion, Domrémy, Orcival.

Augusztus 14-15-én Banneux-i zarándoklat koszovói muzulmán Romák részvételével, a Szűzanya tiszteletére. Tavaly 2-2500 fő vett részt rajta.

A flamand régió pasztorációs tevékenységét egy „riadó” website is támogatja: HYPERLINK <http://www.vzwAlert>. A püspöki Konferencia site-ján is elérhetők információk.

A flamand régióban egy hivatalos civil kezdeményezés is létezik a Nomádok megsegítésére. Egy második vonalba tartozó tevékenységről van szó, amely az „integrációt” tűzte ki célul. Személyzete fiatal, kevésbé stabil: a meglévő jóakarát ellenére gyenge csapatszellemmel. Munkájukat gazdálkodási körülményeik is nehezítik.

Philippe Masson kiegészítései a Valloniában folyó lelkipásztorkodáshoz

Beszédem elején szeretnék néhány történelmi utalást tenni, a teljesség igénye nélkül, hiszen jó néhányan ülnek itt, akik nálam jobban ismerik e kérdést.

Történelmi áttekintés

Összefoglaló a Vándorlók Népének történelmi jelenlétéről Valloniában
Kivonat a brosúrából, mely hasonló címet visel. Kiadva 2002-ben.

1419 a Cigányok, akiket „Egyiptomiaknak”, „Bohémiaiaknak” neveznek, első megjelenése régióinkban.

1510 az „Egyiptomiak” kiűzetésére vonatkozó első parancs megjelenése Brabant tartományban.

1534 az „Egyiptomiak” kiűzetésére vonatkozó első parancs megjelenése Hainaut-ban.

1540 az „Egyiptomiak” kiűzetésére vonatkozó első parancs megjelenése a Liege-i hercegségben.

1771 az első intézkedések a „Bohémiaiak”-kal szemben a Stavelot hercegségben. / összefüggésben az elnyomás Cigánysággal szembeni általános növekedésével Nyugat-Európában /.

19. szd. újabb menekült hullámuk érkezése Európába / elzászi „Manus”-ok érkezése 1850 körül, valamint erdélyi „Romák” érkezése 1868-ban /.

1933 a nomádok „úti engedélyt” kapnak, mely három havonta megújítható.

1941 ez az okmány nomád kártyává változik.

1943-44 három „Z” csoport hagyja el a Dossin a Malines-i kaszárnyát, irány Auschwitz.

1960 újabb menekült hullámaik a Balkánról.

1975 a nomád kártya eltörlése

1989 megérkeznek az első Roma menedék kérelmezők, Kelet- és Közép-Európából.

Mint mindenütt máshol Európában a Vándorlók Népének sorsa Belgiumban is teljesen összefonódik kirekesztettségükkel, az élet peremére való kiszorulásukkal.

Philippe Masson beszámolójának végén utalt arra, hogy mennyire makacsul tartják magukat a cigánysággal szembeni előítéletek.

Ennek illusztrálására **Egy rövid pillantással Valloniára** címmel a következőket mondta még el.

Rövid részletet fogok felolvasni egy könyvből, melynek címe „Toine, a Trignolles-i polgármester / kis falu a vallon Ardenneknél /”. A könyvet Arthur Masson vallon régióbeli szerző írta 1940-ben, majd nagy sikerrel újból kiadták 1995-ben. Azt gondolom, hogy az itt szereplő leírás az Utazók Népéről mélyen a gádzsók „genetikai” örökségében gyökerezik és a mai napig a legmakacsabb előítéletek táplálója. Azért teszem közkinccsé, mert úgy gondolom, hogy a cigánypasztorációnak ismernie kell a gádzsók véleményét az Utazók Népéről. Különösképpen akkor, ha együtt akarjuk építeni – Utazók és Parasztok – a szeretet vezérelte egy és oszthatatlan Egyházunkat. Nos befejezés képpen íme a rövid /vissza/pillantás:

Manu a mezőőr belépett és szalutálva megtette jelentését Toine-nak a Trignolles-i polgármesternek: Egy teljes cigány törzs hét kocsival árasztja el a környéket. E percben a szomszéd faluban táboroznak öt kilométerre Trignolles-tól. Nemsokára szerencsénk lesz e leírhatatlan nomádokat községünkben látni....

Azért jött Manu, hogy a legjobb szándékkal értesítse a polgármestert, mert ezek a „Bohémiaiak”, mint minden fajtájuk, rabló ösztönökkel bírnak, a szomszéd községet néhány óra alatt megkopasztották. Elővigyázatra lenne szükség....

Egy fiatal lány az ablakon kinézve ezt kiáltja: Jönnek már!

Az egész család az ajtó küszöbén áll már. A hét kocsi végig gurul.

Micsoda felvonulás! Sovány és rossz formájú gebék, ócska, foltozott szerszámokkal, melyek vérző sebeiket dörzsölik, húzzák a hatalmas és tarkabarka batárokat, ócska kerekeiken. Az állatok kopasz nyakán rézcsengők csilingelnek.

A teljes törzs gyalog jár, a színek olyan szörnyű kavalkádjában..., mintha a nyomor karneválját látnánk. A férfiak és nők, fiatalok és öregek, mind ugyanolyan piszkosan olajos kinézetűek, ugyanazokkal a fekete tincsekkel, a vadállatok folyton zsákmányt kereső fekete szemével. A férfiakon, mint minden csavargón, egyszerű rongyok lógnak, míg az asszonyok roppant méretű tarka indiai szoknyáikkal söprik az utat. Vörös, vagy zöld, zsíros hajpántjukat tarkójukon kötik meg és nagy fehér vagy sárga fémgyűrűk himbálóznak az arcuknál. Sokan dohányoznak közülük, gyerekeikre kiabálva, akik mezítláb rohangálnak egyik kocsitól a másikig....föltucat mindenféle fajta sovány és acsarkodó kutya közepette. Ezeknek is ugyanolyan nyugtalanító tekintetük van, mint a gazdáiknak.....

-Hol a főnök? kérdezi szárazon Manu, a mezőőr.

Egy kis öreg, akinek a bőre olyan ráncos és gumyszerű, mint a majmok tenyere, megáll az őrl előtt és ujjával szó nélkül magára mutat.